

Examen HAVO
2022

tijdvak 2
tijdsduur 2,5 uur

Spaans

Bij dit examen horen een bijlage en een antwoordblad.

Beantwoord alle vragen op het antwoordblad.

Dit examen bestaat uit 40 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Spaans antwoordt, levert dat 0 punten op.

Tekst 1

- 1p 1 ¿Qué título sirve para este texto?
- A Apicultor informa de que no es peligroso vivir cerca de abejas
 - B Habitantes descubren que tienen abejas como compañeras de casa
 - C Numerosas abejas atacan a habitantes de Pinos Puente
 - D Vecinos de un apicultor le piden que pare su actividad profesional

Tekst 2

Lee el párrafo 1.

- 1p 2 ¿Cuál es el objetivo de la nueva asignatura *Respeto a los animales*?
- A aumentar la empatía de los niños cuidando animales en el colegio
 - B educar a los niños sobre el valor y el bienestar de los animales
 - C enseñar a los niños que los animales necesitan vivir en la naturaleza
 - D estimular a todos los niños a tomar un animal doméstico
- 1p 3 ¿Qué palabras faltan en el párrafo 2?
- A un buen comienzo
 - B un experimento antiguo
 - C un gran obstáculo
 - D un riesgo real

Tekst 3

Lee la introducción y el párrafo 1.

- 1p 4 ¿Qué se sabe de Joan Viñallonga y sus colegas?
- A El helado que inventaron salió al mercado pero no fue un éxito.
 - B Inventaron un helado innovador que todavía se produce.
 - C Inventaron un helado pero no recibieron permiso para producirlo.
 - D Tenían dificultades para inventar un sabor que todavía no existía.
- 1p 5 ¿Qué cuenta el párrafo 2?
- A Frigo hace los helados conforme a las decisiones del departamento creativo de Unilever.
 - B Frigo sufre bajo la competencia en el mercado heladero.
 - C Para Frigo es difícil seducir a los turistas a comprar helados que no conocen.
 - D Para Frigo tiene ventajas formar parte de una empresa muy grande.

Lees alinea 3.

- 2p 6 Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met alinea 3.
- 1 De *Frippo dedo* werd erg bekend doordat het ijsje in verschillende populaire films gegeten werd.
 - 2 De *Frippo pie* was een succesvol ijsje dat na de *Frippo dedo* op de markt kwam.
 - 3 De *Frippo pie* was populair door zijn geheel nieuwe smaak.
 - 4 De *Calippo* kwam als vervanger van de *Frippo pie* op de markt.
- Noteer 'wel' of 'niet' achter de nummers op het antwoordblad.

- 1p 7 ¿Qué se sabe por el párrafo 4?
- A El *Calippo* era un helado tan revolucionario que el público tardó en aceptarlo.
 - B El cartón de los primeros *Calippos* afectaba negativamente al sabor del helado.
 - C La manera de consumir el *Calippo* no era obvia porque era un helado innovador.

- 1p 8 ¿Qué describe Joan Viñallonga en el párrafo 5?
- A cómo solucionó un problema de distribución del *Calippo*
 - B el éxito enorme que tuvo el *Calippo* después de su introducción
 - C el gran descontento de los consumidores con el *Calippo*
 - D la buena relación entre Frigo y los distribuidores del *Calippo*

Lees alinea 6.

Vanwege de vraag naar gezondere producten bevatten ijsjes tegenwoordig minder vet dan vroeger.

- 1p 9 Wat is de grote uitdaging bij de productie van deze ijsjes?
- 1p 10 ¿Qué hace Joan Viñallonga en el párrafo 7?
- A Agradece a los consumidores de helados.
 - B Destaca la importancia de aprender y saber.
 - C Invita al lector a conocer los helados Frigo.
 - D Resume el proceso de inventar helados.

Tekst 4

- 1p 11 ¿Qué se sabe por el párrafo 1?
- A El centro Santuario de las Luciérnagas es el lugar con más especies de luciérnagas.
 - B En México se celebra el día del emparejamiento de las luciérnagas.
 - C En Tlaxcala se puede observar el baile de las luciérnagas.
 - D Las montañas mexicanas sufren una plaga enorme de luciérnagas.

- 1p 12 ¿Qué se explica en el párrafo 2?
por qué las luciérnagas
- A mueren después del emparejamiento
 - B se emparejan cada año con la misma pareja
 - C se encuentran en ese lugar para emparejarse

Lees alinea 3.

- 2p 13 Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met alinea 3.
- 1 Om de vuurvliegjes te zien moet je eerst een heel stuk dieper het bos in lopen.
 - 2 Mannetjesvuurvliegjes die veel licht geven vinden sneller een vrouwtje.
 - 3 Mannetjes kunnen vliegen, vrouwtjes bewegen over de grond.
- Noteer 'wel' of 'niet' achter de nummers op het antwoordblad.

Lees alinea 4.

- 2p 14 Aan welke regels moeten de toeristen zich houden tijdens de vuurvliegjes-excursie?
- Noteer twee regels op het antwoordblad.

Lee el párrafo 5.

- 1p 15 ¿Qué se dice sobre los "40 vecinos" (línea 30) y el centro Santuario de las Luciérnagas?
- A A ellos les molestan los turistas que visitan el centro.
 - B Querían cerrar el centro para proteger la naturaleza.
 - C Tuvieron un papel importante en la fundación del centro.
 - D Visitan el centro cada noche para ver las luciérnagas.

Lee el párrafo 6.

- 1p 16 ¿Por qué se considera tan especial el bosque en Tlaxcala?
- A por el gran número de visitantes que viene allí
 - B por la abundancia de luciérnagas que hay allí
 - C por la excepcional especie de luciérnagas que vive allí

Tekst 5

- 1p 17 ¿Qué se sabe por el párrafo 1?
- A La película basada en el libro *Cien años de soledad* no fue un éxito.
 - B Se va a hacer una serie basada en el libro *Cien años de soledad*.
 - C Ya existen varias adaptaciones cinematográficas del libro *Cien años de soledad*.

- 2p **18** Lees alinea 2.
Volgens zijn zoon Rodrigo verzette zijn vader Gabriel García Márquez zich tegen het verfilmen van zijn boek.
Welke redenen gaf hij daarvoor?
Noteer de twee redenen waarom Gabriel García Márquez zich daartegen verzette op het antwoordblad.
- 1p **19** ¿Qué describen los hijos de Gabriel García Márquez en el párrafo 3?
A el éxito mundial de la serie en Netflix
B las buenas expectativas financieras
C su opinión positiva sobre las series de Netflix
D su satisfacción con la traducción del libro

Tekst 6

- 1p **20** ¿Qué tienes que hacer para que la batería del móvil te dure más tiempo?
A cambiar la batería de vez en cuando
B cargar la batería cuando esté a la mitad
C esperar a que se vacíe completamente antes de cargar la batería
D utilizar un cargador sin hilos para cargar la batería

Tekst 7

- Lees de inleiding en alinea 1.
- 2p **21** Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met de inleiding en alinea 1.
- 1 Dit jaar is het de eerste keer dat Ander met het damesteam ritmische gymnastiek meetraint.
 - 2 Ander stopte op zijn zevende met voetballen omdat het hem niet interesseerde.
 - 3 Zijn nichtje haalde hem over om mee te gaan naar een van haar trainingen ritmische gymnastiek.
 - 4 Ander was verrast dat ritmische gymnastiek een vrouwenwereld bleek te zijn.
- Noteer 'wel' of 'niet' achter de nummers op het antwoordblad.
- Lee el párrafo 2.
- 1p **22** ¿Qué palabra(s) falta(n) en la línea 14?
A Además
B Afortunadamente
C Inmediatamente
D Sobre todo

Lee el párrafo 3.

- 1p 23 ¿Qué es “duro” (línea 25) para Ander?
- A combinar su deporte de alto nivel con sus estudios
 - B entrenar mucho sin poder competir a nivel nacional
 - C no ser admitido en su club preferido por ser chico
 - D participar en competiciones sabiendo que no ganará
- 1p 24 ¿Qué se sabe por el párrafo 4?
- A A Ander le prohibieron participar en una competición en Valencia.
 - B La entrenadora de Ander aspira a montar un equipo de chicos.
 - C La relación entre Ander y su familia es complicada.
 - D Los seres queridos de Ander le apoyan incondicionalmente.
- 1p 25 ¿Qué imagen se da de Ander en el párrafo 5?
- la imagen de un chico
- A afectado por la discriminación de género
 - B bastante pesimista
 - C con esperanza para el futuro
 - D que siempre quiere ganar

Lees alinea 6.

“En este sentido España va muy por delante.” (línea 47).

- 1p 26 Waarin loopt Spanje voorop in vergelijking met andere landen?
- 1p 27 ¿Cómo termina Ander esta entrevista?
- A Anima a los chicos interesados para que luchen por la gimnasia rítmica masculina.
 - B Lamenta la poca atención por la gimnasia rítmica masculina.
 - C Pide reconocimiento internacional para la gimnasia rítmica masculina.

Tekst 8

Lee la introducción.

- 1p 28 ¿Sobre qué aspecto se da información?
- A el origen del nombre del rapero
 - B en qué ciudad nació el rapero
 - C la popularidad del cuicateco
 - D las canciones populares cantadas en cuicateco

Lee el párrafo 1.

- 1p 29 ¿Cómo ha ayudado el rap a Alfredo?
- El rap le ha ayudado a
- A aprender el idioma indígena de su pueblo natal.
 - B ganar una beca para ir a estudiar en la capital.
 - C integrarse más fácilmente en su entorno nuevo.
 - D introducir su idioma materno en la escuela.

- 1p 30 ¿Qué cuenta el párrafo 2?
A Alfredo no utiliza los temas de raperos mexicanos porque cree que son ofensivos.
B En la universidad Alfredo empezó a colaborar con otros raperos.
C La vida campesina le sirvió de inspiración a Alfredo para sus raps.

- 1p 31 ¿Qué explica Alfredo en el tercer párrafo?
A por qué con su madre habla solamente en cuicateco
B por qué después de tantos años va a vivir en la casa familiar
C que al hacer canciones prefiere estar rodeado de gente cuicateca
D que es difícil rapear en cuicateco por no ser una lengua escrita

Lees alinea 4.

- 1p 32 Welk doel heeft Alfredo met liedjes zoals *En busca del rescate*?
- 2p 33 Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met alinea 4.
- 1 Een deel van de liedjes van Alfredo gaat over het leven in Mexico.
 - 2 Alfredo heeft interesse voor meerdere muziekstijlen.
 - 3 Alfredo denkt dat hij als rapper uiteindelijk internationaal zal doorbreken.
- Noteer 'wel' of 'niet' achter de nummers op het antwoordblad.

Tekst 9

- 2p 34 In deze tekst zijn de kopjes (a tot en met e) weggehaald. Ze staan hieronder.
Zet ze op de juiste plaats door op het antwoordblad achter de nummers 1, 2, 3 en 4 de juiste letter te plaatsen.
Let op: er blijft één kopje over!
- a Artista
 - b Atleta
 - c Juez
 - d Maestro de primaria
 - e Psicólogo

Tekst 10

- 1p 35 ¿Qué cuenta el primer párrafo sobre la Sagrada Familia?
A Durante un tiempo se prohibió construirla.
B La construcción ha excedido el tiempo límite del ayuntamiento.
C Se empezó a construirla sin la aprobación de las autoridades.

Lees alinea 2.

- 1p **36** Geef van elk van de volgende beweringen aan of deze wel of niet overeenkomt met alinea 2.
- 1 Gaudí overleed door een ongeluk op de bouwplaats van de Sagrada Familia.
 - 2 Om de Sagrada Familia op tijd af te krijgen, hebben architecten veel aanpassingen moeten doen aan het originele ontwerp.
- Noteer 'wel' of 'niet' achter de nummers op het antwoordblad.

Tekst 11

Lees alinea 1.

- 2p **37** Emirates Airline biedt aan boord verschillende luxediensten en -producten aan.
- Noteer er twee op het antwoordblad.

Lee el párrafo 2.

- 1p **38** ¿Qué se dice sobre el avión *Emirates 'Bling' 777*?
- A Es un prototipo de avión de Emirates Airline que va a producirse.
 - B Ha recibido tanto admiración como críticas en las redes sociales.
 - C Resultó ser una foto editada en vez de un avión real.

Lees bij de volgende opgaven steeds eerst de vraag voordat je de tekst raadpleegt.

Tekst 12

Een vriend van je heeft een ticket, maar hij is ziek en kan niet naar het festival.

- 1p **39** Waar in de tekst staat dat hij zijn ticket niet aan iemand anders mag geven?
- Noteer de eerste drie woorden van de zin waarin dat staat op het antwoordblad.

Je hebt honger en je favoriete restaurant is in de buurt van het festival.

- 1p **40** Waar in de tekst staat dat het niet is toegestaan het terrein te verlaten en daarna weer terug te komen?
- Noteer de eerste drie woorden van de zin waarin dat staat op het antwoordblad.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.